

Examenregeling HAVO

Schakel College

Schooljaar 2023-2024

INHOUDSOPGAVE:

1. Voorwoord	3
2. Het examenreglement in vogelvlucht	4
3. Examencommissie en kleine commissie HAVO	7
4. Roosters SE-periode 1, 2 en 3	8
5. Regeling leerstofomschrijving en bepaling eindcijfer SE/CSE	11
6. Nadere uitwerking examenreglement HAVO Schakel College	26
7. CE rooster HAVO 2024	34

I. Voorwoord

Aan alle eindexamenkandidaten,

Dit schooljaar neem je deel aan het eindexamen havo.

Je gaat deelnemen aan de schoolexamens (SE's) en de Centraal Schriftelijk Eindexamens (CE's) en dit is anders dan de toetsen die je tot nu toe gewend was. In principe zal alles wat in deze examenregeling staat doorgaan, mocht er iets veranderen, dan hoor je dat op tijd van ons.

Het examen 2023 – 2024 bestaat uit 2 delen, namelijk:

- 3 schoolexamens per vak (SE123)
- 1 centraal schriftelijk examen per vak (CSE)

De vakken I&S en profielwerkstuk vormen samen het Combinatievak. Let op: voor het verslag van het profielwerkstuk geldt een aparte planning.

Voor de vakken Informatica, ckv-profiel, I&S, lo en ckv-algemeen zijn er alleen schoolexamens. Ook Geschiedenis wordt dit schooljaar met alleen schoolexamens afgesloten. Deze vakken moeten in april van het examenjaar zijn afgerond.

Het uitgangspunt is dat iedereen zal slagen en als je jezelf aan de volgende punten houdt, vergroot je jouw kansen op succes:

- Volg alle lessen, iedere dag, het hele schooljaar en blijf niet thuis omdat je denkt dat je jouw tijd beter kunt besteden aan een ander vak. Als je tijdelijk thuis moet blijven, zorg dan dat je de instructies in Google Classroom goed opvolgt en zoek contact met je mentor als je hulp nodig hebt.
- Zorg dat je een goede planning maakt voor de leerstof van alle vakken. Je mentor kan je hierbij ondersteunen.
- Er worden door de school 'examentrainingen' gepland en deelname hieraan is verplicht. Zorg dat je goed voorbereid bent voor de examentraining door de opgegeven leerstof goed door te nemen. Zo zie je precies waar je staat en waar je nog extra aandacht moet besteden.
- Lees deze examenregeling goed door, want er wordt van je verwacht dat je hiervan op de hoogte bent. Vraag hulp aan je mentor wanneer iets niet duidelijk is.

De organisatie van de school zorgt ervoor dat elke examenkandidaat een gelijke kans heeft. Daartoe zijn regels vastgesteld die het voor alle betrokkenen (leerlingen, school en inspectie) duidelijk maken waar iedereen zich aan moet houden. In dit document worden deze regels beschreven.

Het havo diploma is bijzonder waardevol en geeft je toegang tot het volgen van een beroepsopleiding in het Hoger Beroepsonderwijs (hbo) en je kunt wanneer je een 6,8 of hoger gemiddeld scoort doorstromen naar onze vwo-opleiding.

Tot slot wens ik je namens het schoolbestuur, de schoolleiding, je mentor en alle docenten **HEEL VEEL SUCCES** toe en zien we je graag een mooi diploma in ontvangst nemen tijdens onze diploma-uitreiking!

Lizette Moerman
Schoolleider Schakel College

2. Het examenreglement in vogelvlucht

Voor een belangrijke gebeurtenis, zoals het examen, is het belangrijk om vooraf te weten welke regels er gelden. Het examen is gebonden aan tal van wettelijke bepalingen en het examenreglement informeert je hierover. De volgende thema's komen aan bod: wie maakt het examen, wie neemt het af, de omschrijving van de examenstof en verdeling over de schoolexamens en het centraal schriftelijk examen, de examenperiodes, herkansingen, absentie, samenstelling van het cijfer, onregelmatigheden, bezwaren, examencommissie en de vaststelling van de uitslag.

Het kan voorkomen dat je gedurende dit examenjaar gebruik moet maken van regelingen m.b.t. het examen. Daarom is het goed deze vooraf door te nemen. Hieronder volgen allereerst een paar belangrijke regelingen/tips:

- ☐ Het schoolexamen is een onderdeel van het eindexamen en bepaalt (m.u.v. de vakken waar je geen centraal eindexamen voor maakt) 50% van het eindcijfer per vak.
- ☐ Het eindcijfer voor het PWS wordt samen met het eindcijfer voor I&S opgeteld en het gemiddelde hiervan levert een eindcijfer (combinatiecijfer) op. De afzonderlijke eindcijfers voor het PWS en het vak I&S mogen niet lager zijn dan 4 (vier). Het in gebreke blijven bij het PWS onderdeel kan verregaande consequenties hebben voor het wel/niet behalen van een diploma.
Lees goed de bepalingen in hoofdstuk 6 Nadere uitwerking examenreglement Havo Schakel College, paragraaf 10.
- ☐ Laat komen bij een examen kan vervelende consequenties hebben. Als je 30 minuten na de start van een examen niet aanwezig bent, kun je uitgesloten worden van deelname aan het betreffende examen. Je wordt niet uitgesloten als je conform de bepalingen in dit reglement geoorloofd afwezig bent geweest. Ongeoorloofd afwezig zijn bij een schoolexamen kan, als er sprake is van nalatigheid, het cijfer '1,0' opleveren.
Lees goed de bepalingen in hoofdstuk 6 Nadere uitwerking examenreglement HAVO Schakel College, paragraaf 7, 13 t/m 16.
- ☐ *Wij verzoeken je dringend om de "Nadere uitwerking..." goed door te nemen, want eventuele uitsluiting of ongeldigverklaring van het schoolexamen kan tevens ontzegging van verdere deelname aan het centraal examen inhouden.*
- ☐ *Bij ziekte neem je voorafgaand aan het schoolexamen contact op met de administratie en vraag je naar de schoolleider. Meld dit in ieder geval ook bij Medwork, geef aan wat er aan de hand is en vraag om een doktersbrief waarin staat dat je door ziekte niet in staat bent om aan het examen deel te nemen. Een doktersbrief waarin het woord (school)examen ontbreekt, wordt niet aanvaard. Lever deze brief het liefst dezelfde dag nog in, doch uiterlijk binnen 3 dagen.*
- ☐ In deze examenregeling zijn ook de roosterschema's en de leerstofverdeling per vak opgenomen inclusief uiterlijke inleverdata voor literatuurlijsten en praktische opdrachten. Noteer deze uiterste inleverdata, zodat ze niet vergeten worden! Het niet houden aan deze data kan verregaande gevolgen hebben, variërend van een opgelegde vervangende literatuurlijst tot het cijfer "1,0".
- ☐ *Het vakkenpakket, dat opgenomen is in de EX. 1 lijsten, die in september bij de inspecteur van het onderwijs ingeleverd worden, mag niet worden gewijzigd m.u.v. het laten vallen van een eventueel extra vak.*
- ☐ In het examenjaar staan 3 schoolexamenperiodes gepland. Je hebt recht op **maximaal 2 herkansingen** in het examenjaar. Je kunt kiezen of je deze inzet voor de SE1 periode en/of SE2 periode. Een examenkandidaat die door ziekte verhinderd is om aanwezig te zijn bij een schoolexamen heeft recht op een inhaal-SE, niet te verwarren met een herkansing van een SE. Om deel te mogen nemen aan de herkansingen zul je bij 80% van alle geregistreerde lessen aanwezig moeten zijn. De herkansingen van SE periode 1 en 2 en het inhaal-SE zullen in week 9 plaatsvinden. Een gemiste herkansing, om wat voor reden dan ook, kan niet worden ingehaald.
- ☐ Na het centraal examen in mei, mag je maximaal voor 1 vak een herkansing doen. Deze herkansing vindt plaats in het tweede tijdvak in juni.

Het eindexamen in het kort:

Het eindexamen wordt geregeld in art. 32 van de "landsverordening voortgezet onderwijs" (AB 1989, GT 103) en nader uitgewerkt in het "landsbesluit eindexamens dagscholen VWO, HAVO, MAVO." (AB 1991, GT 35). Volgens dat laatste landsbesluit (art. 14) bestaat het examen voor ieder vak uit twee gedeelten:

- A. het schoolexamen (SE)
- B. een centraal schriftelijk examen (CSE)

Niet alles wordt door het landsbesluit geregeld, zodat iedere school een eigen aanvullende regeling opstelt. Zie hiervoor de “*nadere uitwerking examenreglement HAVO voor het Schakel College*”.

De eindexamenkandidaat havo in klas 5 doet examen in 7 vakken + het combinatievak (I&S en profielwerkstuk).

De eisen voor ieder vak worden elk jaar opnieuw vastgesteld. Deze eisen staan in de leerstofomschrijving schoolexamen.

Voor sommige vakken wordt een mondeling schoolexamen afgenomen. Voor het mondeling schoolexamen moet je een werkstuk en/of een of meer onderwerpen voorbereiden en/of een aantal boeken en gedichten lezen. Het is belangrijk om hier op tijd mee te beginnen en het goed te doen, want het betreft een deel van je eindcijfer voor dat vak.

Regeling SE

De regeling voor het schoolexamen is uitgewerkt in dit document.

Regeling CSE

De regeling voor het centraal schriftelijk examen wordt in landsbesluit AB 1991, GT 35 geregeld in hoofdstuk 5. Voor het grootste deel komen deze regels overeen met die van de regeling SE waarnaar hierboven verwezen wordt.

- De centraal schriftelijk eindexamens worden gemaakt door commissies die door de minister van onderwijs op Aruba zijn ingesteld, of ze komen uit Nederland. Ze worden dus niet gemaakt door de eigen docenten.
- Bij alle centraal schriftelijke examens is een gecommiteerde betrokken. Deze wordt door de minister aangewezen en is een docent die in de eindexamenklassen van het havo lesgeeft. De gecommiteerde is een terzake deskundige.
- Het cijfer voor het centraal schriftelijk examen wordt (in onderling overleg) vastgesteld door de examinerator en de gecommiteerde.
- Bij bedrog wordt de examenkandidaat de (verdere) deelneming aan het centraal schriftelijk examen ontzegd.
- Bij enig ander handelen in strijd met de voorschriften kan de examenkandidaat (verdere) deelneming worden ontzegd.
- Worden de vorige twee punten ontdekt na het centraal schriftelijk examen, dan krijgt de examenkandidaat geen diploma of het kan hem/haar worden onthouden.

Berekening en uitslag.

Het eindcijfer voor een examenvak wordt bepaald door het rekenkundig gemiddelde van het cijfer van het schoolexamen en het cijfer van het centraal schriftelijk examen, tot op één decimaal m.u.v. de vakken I&S, PWS, IN, CKV, LO en GE. Hoe het cijfer van het schoolexamen bepaald wordt, staat verderop in deze regeling.

In een formule:

$$EC \text{ (eindcijfer)} = \frac{\text{Gemiddeld SE cijfer} + \text{cijfer CSE}}{2}$$

De uitkomst van deze berekening is het eindcijfer, dit wordt afgerond op het dichtstbijliggende gehele cijfer.

Een examenkandidaat is geslaagd als:

- A.
 1. hij voor alle examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van 6 of meer; of
 2. hij voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald, en voor de overige examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van een 6 of meer; of
 3. hij voor twee van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald; of voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 4 heeft behaald en voor de overige examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, eindcijfers heeft behaald van 6 of meer, waarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt;

4. hij voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 4 heeft behaald en voor één van zijn examenvakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, het eindcijfer 6 of meer heeft behaald, waarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt;
 5. geen van de eindcijfers van de onderdelen, genoemd bij punt A I t/m 4, lager is dan een 4;
- B. het rekenkundig gemiddelde van alle bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 bedraagt;
- C. voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde maximaal één 5 als eindcijfer is behaald;
- D. bij de uitslagbepaling worden volgens punt A het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de onderdelen I&S en het profielwerkstuk aangemerkt als het eindcijfer van één examenvak, het combinatievak;
- E. de vakken LO en CKV met een voldoende zijn afgesloten
- F. de voorzitter van de examencommissie bepaalt, in overleg met de examinatoren, het eindcijfer, bedoeld bij punt B, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat een 5 of hoger is, naar boven afgerond.

Vrijstelling:

Een kandidaat die gezakt is, krijgt een vrijstelling voor het vak waarvoor een 7 of meer is behaald. Hierbij geldt wel dat het gemiddeld SE cijfer en het cijfer voor het CSE in dat vak tenminste een 6,0 moet zijn. Deze vrijstelling geldt slechts voor het jaar, volgend op dat waarin het examen is afgelegd. Voor vakken die niet met een CSE worden afgesloten, krijgt de kandidaat geen vrijstelling.

Herkansing:

SE: Herkansing kan in **maximaal twee (2)** vakken uit SE1 periode en/of SE2 periode om het cijfer te verbeteren.

CSE: Herkansing kan alleen in één (1) vak, om:

- A. examen te doen in een vak dat om een of andere reden nog niet gedaan is;
- B. een cijfer op de lijst te verbeteren.

Het verzoek om in een bepaald vak herkansing te mogen doen, moet schriftelijk worden aangevraagd bij de eindexamencommissie. Deze bepaalt daartoe een dag. Is het verzoek niet tijdig ontvangen, dan wordt de voorlopige uitslag definitief.

Diploma:

Aan iedere examenkandidaat wordt een cijferlijst uitgereikt waarop de cijfers voor het schoolexamen, het centraal schriftelijk examen en de eindcijfers voor de vakken zijn vermeld, alsmede de uitslag van het examen. Iedere geslaagde examenkandidaat krijgt een diploma, met daarop vermeld de vakken waarin hij/zij is geëxamineerd. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.

3. Examencommissie en kleine commissie HAVO

Examencommissie HAVO

1	I. La Haye	voorzitter	
2	L. Moerman	secretaris	
3	P. de Lange	Lid	Nederlands
4	K. Pijls	Lid	Engels
5	A. Schwengle-Krosendijk	Lid	Spaans
6	C. Kartokario	Lid	wiskunde A en wiskunde B
7	F. Goutier	Lid	geschiedenis en I&S
8	H. Kreulen	Lid	economie en Bedrijfseconomie
9	S. Loopstok	Lid	biologie
10	N. Goedgefrag	Lid	scheikunde
11	P. Selen	Lid	natuurkunde & informatica
12	F. van Vredendaal	Lid	LO

KLEINE EXAMENCOMMISSIE HAVO

1	I. La Haye	voorzitter
2	L. Moerman	secretaris
3	P. de Lange	Lid
4	S. Loopstok	Lid
5	A. Schwengle-Krosendijk	Lid

4. Roosters SE-periode 1, 2 en 3

SE eerste periode week 45-46 (onder voorbehoud)

5 havo			
Donderdag	7:30	NA (120)	GE (90)
9 nov	10:30	SP sv (120)	
Vrijdag	7:30	WI (120)	
10 nov	10:30	BI (120)	
Maandag	8:00	IN (90)	
13 nov	10:30	EC (150)	
Dinsdag	7:30	EN sv (90)	
14 nov	10:00	SC (120)	BE (150)
Woensdag	7:30	NE sv (150)	
15 nov			

Inhaal/herkansing vindt plaats in week 9

SE tweede periode week 3-4
(onder voorbehoud)

5 havo			
Donderdag	7:30	EC (150)	BI (120)
18 jan			
Vrijdag	7:30	WI (120)	
19 jan	10:30	NE lv (90)	
Maandag	7:30	NA (120)	BE (150)
22 jan			
Dinsdag	7:30	SC (120)	GE (90)
23 jan	10:30	IN (90)	
Woensdag	7:30	EN kijk- en luistervaardigheid (60)	
24 jan	9:30	SP kijk- en luistervaardigheid (60)	

Inhaal/herkansing vindt plaats in week 9

SE derde periode week 12-13

(onder voorbehoud)

5 havo			
Woensdag	7:30	NA (120)	BE (150)
20 maart			
Donderdag	7:30	WI (120)	
21 maart			
Vrijdag	7:30	SC (120)	GE (90)
22 maart	10:30		
Maandag			
25 maart			
Dinsdag	7:30	IN (60)	
26 maart			
Woensdag	7:30	EC (150)	BI (120)
27 maart			

Let op: de PWS presentaties zullen plaatsvinden in week 15.

Deadline inleveren literatuurlijsten: 13 oktober 2023

Het rooster voor de mondelinge SE wordt een week voor het begin van de SE-periode bekendgemaakt.

Dit geldt voor onderstaande vakken:

- Nederlands
- Engels
- Spaans

5. Regeling leerstofomschrijving schoolexamens en bepaling eindcijfer SE/CE

Hieronder vind je voor elk van de vakken die je volgt informatie over de onderdelen van het schoolexamen onder elkaar. In de lesgroepen in Google Classroom en tijdens de lessen zal de vakdocent dit toelichten en bespreken.

NEDERLANDS HAVO 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Domein

Onderdeel

Examenteksten

A

leesvaardigheid

Nieuwsbegrip

B,D

spreek- en gespreksvaardigheid

Methode : Vlekkeloos Nederlands

C

schrijfvaardigheid

Spelling en Stijl Taalniveau 3F en 4F

Nieuw Nederlands literatuur 4-5

E

literatuur en literatuurgeschiedenis

havo

Nieuw Nederlands 4-5 havo

A-D

lees-, schrijf-, argumentatie-, presentatievaardigheden

Eindtermen:

[Syllabus Nederlands Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving

domeinen

toetsvorm (s-m-p) tijdsduur

weging

herkansing

SE1 week 45-46

schrijfvaardigheid ;
beschouwing/betoog

A,C,D

Schriftelijk

150

1x

Ja

SE2 week 3-4

Leesvaardigheid : het analyseren en
interpreteren van teksten en

A

Schriftelijk

90

1x

Ja

SE3 week 12-13

Literatuur en spreekvaardigheid

A,B,E

Mondeling

30

1x

8 boeken: kiezen uit lezenvoordelijst.nl

tenminste 1 Caribische literatuur

7 algemene literatuur (volwassen,
Nederlandstalige schrijver)

5 gedichten of bundel

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Engels HAVO 2024**Examenstof****Methode & onderwerpen**

Cambridge - CAE

Leesboeken

Literatuurgeschiedenis

Stepping Stones

Domein

A,B,C,D

A,E

E

A,B,C,D

Onderdeel

Leesvaardigheid, kijk-en luistervaardigheid, gespreksvaardigheid en schrijfvaardigheid

Leesvaardigheid, literatuur

Literatuur

Leesvaardigheid, kijk-en luistervaardigheid, gespreksvaardigheid en schrijfvaardigheid

Eindtermen:[Syllabus Moderne Vreemde Talen 2024](#)**leerstofbeschrijving****domeinen****toetsvorm (s-m-p) tijdsduur****weging****herkansing****SE1 week 45-46**

Schrijfvaardigheid: (in)formele brief

D

Schriftelijk

90

1x

Ja

SE2 week 3-4

Kijk- en luistervaardigheid

B

Schriftelijk

60

1x

Nee

SE3 week 12-13

Spreekvaardigheid:

A,C,E

Mondeling

30

1x

5 minuten presentatie

5 novels/4 short stories/ 3 poems

(4 from booklist: 1 before 1900, 3 choice) + 1 free choice

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Spaans Havo 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Apúntate 5

Woots Programma

Crónica de una muerte anunciada

Tan veloz como el deseo

La casa de Bernarda Alba

CE Leesvaardigheid

Domein

A t/m D

B

E

E

E

A

Onderdeel

A = Leesvaardigheid

B = Kijk- en luistervaardigheid

C = Gespreksvaardigheid

D = Schrijfvaardigheid

E = Literatuur

Eisen literatuurlijst SE3:

De 3 bovengenoemde titels

Met goedkeuring van docent 3 zelfgekozen titels, waarvan 2 Spaanse en 1 Latijns-Amerikaanse.

Minimaal 5 verschillende auteurs

Maximaal 2 toneelstukken

Eisen artikel SE3:

Relevant educatief onderwerp, goedgekeurd door docent.

1000 a 1200 woorden

Afkomstig uit een tijdschrift, krant of website, gepubliceerd tussen Januari 2023 en November 2023

Eindtermen :

[Syllabus Moderne Vreemde Talen Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1 week 45-46					
Schrijfvaardigheid Informeel & Formeel	D	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE2 week 3-4					
Kijk- en Luistervaardigheid (Cito)	B	Schriftelijk	60	1x	Nee
SE3 week 12-13					
Mondeling Literatuurlijst & artikel	C & E	Mondeling	30	1x	
Literatuur is 2/3 en Artikel is 1/3 van SE 3 cijfer					

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Wiskunde A HAVO 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen	Domein	Onderdeel
H1 Rekenregels en verhoudingen	A	Vaardigheden
H2 Verwerken van data	B	Algebra en tellen
H3 Tabellen en grafieken	C	Verbanden
H4 Handig tellen	D	Verandering
H5 Lineair verbanden	E	Statistiek
H6 Statistiek en beslissingen		
H7 Veranderingen		
H8 Statistiek met de computer		
H9 Exponentiele verbanden		
H10 Statistische variabelen		
H11 Formules en variabelen		

Eindtermen:

[Syllabus Wiskunde A Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1 week 45-46					
H7, H9	B, D	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE2 week 3-4					
H2, H4, H6, H8, H10	B, E	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE3 week 12-13					
H1, H3, H5, H11	B, C	Schriftelijk	120	1x	

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Wiskunde B HAVO 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Domein

Onderdeel

H1 Formules, grafieken en vergelijkingen

A

Vaardigheden

H2 Veranderingen

B

Functies, grafieken en vergelijkingen

H3 Hoeken en afstanden

C

Meetkundige berekeningen

H4 Werken met formules

D

Toegepaste Analyse

H5 Machten, exponenten en logaritmen

H6 De afgeleide functie

H7 Lijnen en cirkels

H8 Goniometrie

H9 Exponentiele verbanden

H10 Meetkundige berekeningen

H11 Verbanden en functies

Eindtermen:

[Syllabus Wiskunde B Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1 week 45-46					
H1, H4, H7, H10	A, C	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE2 week 3-4					
H3, H8, H11	A, B, C	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE3 week 12-13					
H2, H5, H6, H9, H11	A, B, D	Schriftelijk	120	1x	

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Geschiedenis Havo 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Memo geschiedenis voor de boven-
bouw, 5e druk Malmberg. Havo

Burgerschap en bestuur Aruba,
Jorge Pietersz
Staatsinrichting, Piet Pronk
Stencils docent.

Domein

A
B
C
D

Onderdeel

Vakspecifieke vaardigheden
Sociaal – economische aspecten
Bestuur en politiek
Cultureel – maatschappelijke aspecten

Eindtermen:

[Eindtermendocument Geschiedenis Havo](#)

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1 week 45-46					
Hoofdstuk 1,3,4,5,6	A,B,C	Schriftelijk	90	1x	Ja
SE2 week 3-4					
Hoofdstuk 7,8,9,10,11	A,B,C	Schriftelijk	90	1x	Ja
SE3 week 12-13					
Staatsinrichting	A,B,C,D	Schriftelijk	90	1x	

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE 1 + SE 2 + SE 3) / 3

Economie HAVO 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen	Domein	Onderdeel
- Lesbrief Jong & Oud	A	Vaardigheden
- Lesbrief Vragers & Aanbieders	B	Schaarste
- Lesbrief Verdienen & Uitgeven	C	Ruil
- Lesbrief Markt & Overheid	D	Markt
- Lesbrief Europa	E	Ruilen over tijd
- Lesbrief Crisis	F	Samenwerken & Onderhandelen
- Lesbrief Rekenomie	G	Risico & Informatie
	H	Welvaart & Groei
	I	Goede tijden, Slechte tijden
	J	Onderzoek en experiment
	K	Keuzeonderwerp:
Eindtermen:		Redenatie vraagstukken en opdrachten rond wereldeconomie, wisselkoersen, rente en inflatie

[Syllabus economie havo 2024](#)

leerstofbeschrijving domeinen toetsvorm (s-m-p) tijdsduur weging herkansing

SE1 week 45-46

Lesbrief Markt & Overheid	D + F + H	Schriftelijk	150	1x	Ja
Lesbrief Jong & Oud	D + E + F + G + H	Schriftelijk			

SE2 week 3-4

Lesbrief Europa	E + F + G + H J	Schriftelijk Praktisch	150	1x	Ja
-----------------	--------------------	---------------------------	-----	----	----

SE3 week 12-13

Lesbrief Vragers & Aanbieders	D + G + H	Schriftelijk	150	1x	
Lesbrief Verdienen & Uitgeven	E + H + I	Schriftelijk			
Lesbrief Crisis	B + C K	Schriftelijk Schriftelijk			

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Bedrijfseconomie Havo 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Domein

Onderdeel

Bedrijfseconomie in Balans
Havo - Theorieboek 1 en 2

A
B
C
D
E
F
G
H

Basisvaardigheden
Van persoon naar rechtspersoon
Interne organisatie en personeelsbeleid
Investeren en financieren
Marketing
Financieel beleid
Verslaglegging
Keuzeonderwerp:
Casus ondernemingsplan

Eindtermen:

[Syllabus bedrijfseconomie havo 2024](#)

leerstofbeschrijving

domeinen

toetsvorm (s-m-p) tijdsduur

weging

herkansing

SE1 week 45-46

Hoofdstuk 21 t/m 30

F
E1 + E2

Schriftelijk
Schriftelijk

150

1x

Ja

SE2 week 3-4

Hoofdstuk 31 t/m 35

G

Schriftelijk

150

1x

Ja

SE3 week 12-13

Hoofdstuk 1 t/m 20

A + B + C + D
C1 + C2 + D1 + D2
H

Schriftelijk
Schriftelijk
Schriftelijk

150

1x

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Natuurkunde HAVO 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Pulsar Natuurkunde 3e editie
deel 4 en 5 HAVO

Domein

A

B1 B2 B3*

C1 C2

D1 D2**

E1 E2*

F*

G1 G2*

H

I**

Onderdeel

Vaardigheden

Beeld- en geluidstechniek

Beweging en energie

Materialen

Aarde en heelal

Menselijk lichaam

Meten en regelen

Natuurkunde en technologie

Onderzoek en ontwerp

Onderdelen met * (en **)

zijn geen CE stof

* Uit deze vier subdomeinen

worden er twee gekozen

Eindtermen:

[Syllabus Natuurkunde Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving

domeinen

toetsvorm (s-m-p) tijdsduur

weging

herkansing

SE1 week 45-46

H5 Trillen en golven

A, B1

Schriftelijk

120

1x

Ja

H10 Straling

H14 Communicatie en medische
beeldvorming

SE2 week 3-4

H3 Elektriciteit 1; H9 Elektriciteit

A, C1, D1, D2**, G1,
H

Schriftelijk

120

1x

Ja

H11 Krachten in evenwicht

H12 Eigenschappen van stoffen en
materialen

H13* Functionele materialen

SE3 week 12-13

H1 Bewegen in grafieken

A, C1, C2, E1, F*, I**

Schriftelijk

120

1x

H2 Bewegen en rekenen

H7 Kracht en beweging

H8 Energie omzetten

H11 Krachten in evenwicht

H15 Zonnestelsel en heelal

H17* Menselijk lichaam;
videoanalyse, domein A en I**

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Scheikunde Havo 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Chemie Overal 5e editie
boek 4 HAVO
H1 Scheiden en reageren
H2 Bouwstenen van stoffen
H3 Stoffen en reacties
H4 Moleculaire stoffen
H5 Zouten en zoutoplossingen
H6 Koolstofchemie
H7 Zuren
boek 5 HAVO
H8 Basen
H9 Reacties en energie
H10 Redoxreacties
H11 Kunststoffen
H12 Chemie van het leven
H13 Duurzaam produceren

Domein

A
B
C
D
E
F
G

Onderdeel

Vaardigheden
Kennis van stoffen en materialen
Kennis van chemische processen en kringlopen
Ontwerpen en experimenten in de chemie
Innovatieve ontwikkelingen in de chemie
Processen in de chemische industrie
Maatschappij en chemische technologie

Eindtermen:

[Syllabus Scheikunde Havo 2024](#)

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1 week 45-46					
H1, H2, H7, H8 en H9	A, B en C	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE2 week 3-4					
H3, H4, H5 en H10	A, B en C	Schriftelijk	120	1x	Ja
SE3 week 12-13					
H6, H11, H12 en H13	A, B, C, D, E, F en G	Schriftelijk	120	1x	

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

Biologie Havo 2024

Examenstof

Methode & onderwerpen

Biologie voor jou 4

Domein

A4, A5, A 8, A11, A16, M2, O1, O6
M3, O6, P3, O9, M6, M8
O6, M7, M8

M2, O1 M8, P4, P5

O2, O4, O5

O5, O7, O8

A7, O1, P1, P2, P5

Biologie voor jou 5

M2, O1, O6

M1, M2, M3, O6, M4, M5, M6, M8

O1

O1

Eindtermen:

O1, O2

Syllabus Biologie Havo 2024

O1, O2, O3

Onderdeel

Thema 1 Inleiding in de biologie

Thema 2 Voortplanting

Thema 3 Genetica

Thema 4 Evolutie

Thema 5 Regeling en Beweging

Thema 6 Waarneming en gedrag

Thema 7 Ecologie en milieu

Thema 1 Stofwisseling

Thema 2 DNA

Thema 4 Voeding

Thema 5 Transport

Thema 6 Gaswisseling en
uitscheiding

Thema 7 Bescherming

leerstofbeschrijving

domeinen

toetsvorm (s-m-p)

tijdsduur

weging

herkansing

SE1 week 45-46

Thema 1 Inleiding in de biologie

A4, A5, A 8, A11,
A16, M2, O1, O6
M3, O6, P3, O9,
M8, M6

Schriftelijk

120

1x

Ja

Thema 2 Voortplanting

Thema 3 Genetica

O6, M7, M8
M1, M2, M3, O6,
M4, M5, M6 M8

Thema 2 DNA

SE2 week 3-4

Thema 4 Evolutie

M2, O1 M8, P4, P5

Schriftelijk

120

1x

Ja

Thema 7 Ecologie en milieu

A7, O1, P1, P2, P5

Thema 6 Gedrag (minus Waarneming O7, O8

Thema 1 Stofwisseling

M2, O1, O6

SE3 week 12-13

Thema 5 Regeling en Beweging

O2, O4, O5

Schriftelijk

120

1x

Thema 6 Waarneming (Minus
Gedrag)

O5, O7, O8

Thema 4 Voeding

O1

Thema 5 Transport

O1

Thema 6 Gaswisseling en
uitscheiding

O1, O2

Thema 7 Bescherming

O1, O2, O3

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = (SE1 + SE2 + SE3) / 3 - Eindcijfer = (Eindcijfer SE + Cijfer CSE) / 2

PTA HAVO Informatica 2023-2024

Examenstof	Domeinen	Onderdeel
Methode	A2	Vaardigheden
Fundament	B1 B2 B3 B4	Grondslagen
Vereisten:	C1 C2 C3 C4 C5	Informatie
- Alle kernmodules (A t/m F)	D	Programmeren
- twee keuzemodules, waarvan:	E1 E2	Architectuur
	F	Interactie
Minimaal één onderdeel uit G-N	G	Algoritmiek
	H*	Databases
	I	Cognitive computing
	J	Programmeerparadigma's
	K	Computerarchitectuur
	L	Netwerken
	M	Physical computing
	N	Security
Minimaal één onderdeel uit O-R	O	Usability
	P	User experience
Eindtermen:	Q*	Maatschappelijke en individuele invloed van informatica
Examenprogramma Informatica Havo en VWO	R	Computational Science

4 HAVO leerstofbeschrijving

SE1	domeinen	toetsvorm	duur	weging	her
A Hardware en software	E1	praktisch		10%	ja
B Hardware en software	E1	schriftelijk	90 min	10%	ja

5 HAVO leerstofbeschrijving

SE2 (A + B) week 45-46	domeinen	toetsvorm	duur	weging	her
A MySQL Databases	C5, H*	praktisch mondeling		15%	ja
B Informatie en databases	C1-2, C4, C5	schriftelijk	90 min	15%	ja
SE3 (A + B) week 3-4	domeinen	toetsvorm	duur	weging	her
A Arduino of interactieve website	A, B, D, F1	praktisch mondeling		15%	nee
B theorie over grondslagen	B, D	schriftelijk	90 min	15%	ja
SE4 week 12-13	domeinen	toetsvorm	duur	weging	her
Gezondheidsapp onderzoek	E2, F2-3, Q*	praktisch en mondeling	60 min	20%	nee

Cijferbepaling:

Eindcijfer SE = $(1/10 \cdot SE1A + 1/10 \cdot SE1B + 3/20 \cdot SE2A + 3/20 \cdot SE2B) + 3/20 \cdot SE3A + 3/20 \cdot SE3B + 1/5 \cdot SE4$: 100

Let op! onderdelen in het geel bevatten een kleine wijziging tov het PTA van 2022-2023

Lichamelijke Opvoeding Havo 2024

Examenstof

Op het Schakel college moet het vak L.O. met een voldoende worden afgerond voordat er deelgenomen mag worden aan het examen. Kandidaten behandelen gedurende het schooljaar vijf sportmodules en organiseren de afsluiting van minstens één van deze sportmodule (dit laatste maakt in totaal zes modules). Zo hebben de kandidaten aan het einde van het schooljaar en bij de start van de schriftelijke examens 3 rapportcijfers voor L.O.

Van kandidaten voor wie het vanwege gezondheidsredenen onmogelijk is om te participeren aan onderdelen van het L.O.-programma, wordt het volgende verwacht:

De kandidaat zorgt voor een authentiek doktersbewijs, waarin duidelijk de periode staat vermeld waar in de kandidaat niet mag participeren aan L.O. Dit bewijs wordt aan de schoolleider en in kopie aan de mentor en aan de docent L.O. overhandigd.

De kandidaat krijgt voor elke gemiste sportmodule een vervangende opdracht die qua studielast ongeveer overeenkomt met de gemiste module. Afhankelijk van de beperkingen worden passende 'alternatieve' regelende taken aangeboden. Voorbeelden van een vervangende opdracht is het assisteren bij de organisatie en uitvoering van diverse schoolactiviteiten.

leerstofbeschrijving	domeinen	toetsvorm (s-m-p)	tijdsduur	weging	herkansing
SE1					
Volleybal	A - vaardigheden B - Bewegen	Praktisch	90	1x	Ja
Regelvaardigheden	C - Bewegenen regelen	Praktisch	90	1x	Nee
SE2					
Softbal	A - vaardigheden B - Bewegen	Praktisch	90	1x	Ja
Conditie	A - vaardigheden B - Bewegen	Praktisch	90	1x	Ja
SE3					
Handbal	A - vaardigheden B - Bewegen	Praktisch	90	1x	
Voetbal	A - vaardigheden B - Bewegen	Praktisch	90	1x	

Cijferbepaling:

Na afloop van iedere sportmodule wordt elke kandidaat op eigen vaardigheden beoordeeld en gedurende het jaar 1 regelvaardigheden.

Bij alle zes modules dient de kandidaat tenminste een voldoende te hebben behaald (5.50) om een eindexamendiploma te kunnen verkrijgen, tevens mag een kandidaat geen module missen. Wordt aan deze twee eisen niet voldaan dan volgt een herkansing.

Herkansingen: kandidaten die L.O. in het examenjaar niet voldoende afronden, komen in aanmerking voor het herkansingsprogramma.

Profielwerstuk HAVO 2024

Examenstof

Onderdeel

Proces

Vaardigheden

samenwerken / taakverdeling

zelfstandig werken/ initiatief nemen

informatie verzamelen en verwerken

communiceren (mondeling en schriftelijk)

reflecteren op eigen competenties

Product 1: onderzoeksvoorstel

onderzoeksvoorstel opstellen - bij tweetallen: zichtbare taakverdeling

verkennend onderzoek doen

Product 2: verslag

verslag schrijven

onderzoek doen / informatie analyseren

logboek

Presentatie

presenteren

verdiepings- en verbredingsvragen beantwoorden

reflecteren op eigen proces

leerstofbeschrijving

uiterste datum inleveren

toetsvorm (s-m-p) weging

herkansing

Onderdelen

Plan van Aanpak

week 39 - 28 sept. 2023

Schriftelijk

10%

Nee

Eindverslag

week 11 - 15 mrt. 2024

Schriftelijk

40%

Nee

Presentatie en inhoudelijk gesprek

week 15 2024

Mondeling

30%

Nee

Proces (incl. samenwerking bij tweetallen)

week 39 2023 - week 15 2024

Mondeling

20%

Nee

Cijferbepaling:

Cijferbepaling PWS cijfer:

Plan van aanpak (10 p) + verslag (40p) + presentatie (30p) + proces (20p)

Cijfer = aantal behaalde punten/ 100 en afgerond naar geheel getal

Aanpassingen cijfer bijzondere omstandigheden:

1. Te laat inleveren: zie schoolexamenregeling

2. Plagiaat: zie schoolexamenregeling

6. Nadere uitwerking examenreglement HAVO Schakel College

1. Algemeen

- 1.1. Het eindexamen wordt, conform de “Landsverordening voortgezet onderwijs”, geregeld in het “Landsbesluit, houdende algemene maatregelen.” Voor de inhoud van het meest recente landsbesluit, verwijzen we naar de website van Directie Onderwijs (www.ea.aw)
- 1.2. Deze ‘Nadere uitwerking..’ regelt aangelegenheden, die niet of niet nader geregeld worden in bovengenoemd landsbesluiten.
- 1.3. De ‘Nadere uitwerking..’ wordt vastgesteld onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van Stichting Onderwijs Combina.
- 1.4. De docentenvergadering doet een voorstel hieromtrent aan het bevoegd gezag.
- 1.5. Waar onderstaande bepalingen in strijd zijn met bovengenoemde Landsbesluiten gelden de bepalingen van de Landsbesluiten.
- 1.6. In gevallen waarin regels niet voorzien zijn in het examenreglement, gelden de regels van het “Landsbesluit, houdende maatregelen.”

2. Examencommissie/de ‘Kleine Commissie’

- 2.1. Het schoolexamen wordt afgenomen door de eindexamencommissie havo van het Schakel College.
- 2.2. De eindexamencommissie van het Schakel College bestaat uit:
 - a. de directeur, voorzitter;
 - b. de schoolleider, secretaris;
 - c. de docenten, die in het jaar van het eindexamen havo in de examenvakken lesgeven.
- 2.3. Uit de eindexamencommissie wordt een ‘Kleine Commissie’ samengesteld en bekendgemaakt voor 1 oktober van het lopende schooljaar.
- 2.4. De ‘Kleine Commissie’ bestaat uit 5 leden, t.w.:
 - a. de voorzitter en de secretaris van de eindexamencommissie.
 - b. drie door de eindexamencommissie uit haar midden te benoemen leden.
In geval van ontstentenis van een of meer leden benoemt de voorzitter plaatsvervangende leden.
- 2.5. De voorzitter van de eindexamencommissie is tevens voorzitter van de ‘Kleine Commissie’.
- 2.6. De taak van de ‘Kleine Commissie’ is in ieder geval:
 - het doen van bindende uitspraken in gevallen van te laat komen, bedrog of andere onregelmatigheden, gepleegd tijdens het schoolexamen;
 - het doen van bindende uitspraken bij onwettig verzuim en bij verschillen van mening tussen de kandidaat en de examinerator of examinerator en de supervisor;
 - het doen van bindende uitspraken in andere gevallen betreffende het schoolexamen, die bij haar ter beoordeling wordt gebracht, zoals ten aanzien van het praktische opdracht en/of het profielwerkstuk;
 - het doen van uitspraken in de gevallen van verzoeken tot uitstel van afgesproken data met betrekking tot de inlevering van concept profielwerkstukken, profielwerkstukken en literatuurlijsten.
- 2.7.
 - a. Iedere vorm van onregelmatigheid m.b.t. het schoolexamen dient onmiddellijk na constatering gemeld te worden bij de schoolleider.
 - b. Bij verschil van mening tussen kandidaat en examinerator en bij andere klachten, dient de kandidaat binnen 3 schooldagen een schriftelijk verzoek in bij de voorzitter van de ‘Kleine Commissie’.
- 2.8. Besluiten van de ‘Kleine Commissie’ worden met meerderheid van stemmen genomen:
 - a. elk lid brengt één stem uit, blanco stemmen of zich onthouden van stemmen is niet toegestaan.

- b. indien er tussen één der leden van de 'Kleine Commissie' en de wederpartij een bijzondere relatie bestaat, kan dit lid zich verschonen. In dat geval wordt dit lid vervangen door een door de voorzitter te benoemen plaatsvervangend lid.
- 2.9. Elke beslissing van de 'Kleine Commissie' wordt schriftelijk en met redenen omkleed aan de betrokkene, zijn ouders of de persoon/personen belast met het ouderlijk gezag en aan de eindexamencommissie bekendgemaakt.
- 2.10. Tegen de beslissing van de 'Kleine Commissie' kan de kandidaat in beroep gaan bij het bevoegd gezag. Hiertoe dient hij binnen drie schooldagen na de bekendmaking van de beslissing van de 'Kleine Commissie' een schriftelijk verzoek in bij de voorzitter van Stichting Onderwijs Combina. Het bevoegd gezag, gehoord hebbende de kandidaat en de voorzitter van de eindexamencommissie, doet binnen 10 werkdagen na ontvangst van het verzoekschrift een bindende uitspraak.

3. Inrichting en organisatie van het schoolexamen

- 3.1. De examenkandidaten ontvangen vóór 1 oktober van het schooljaar waarin examen wordt gedaan een 'Regeling schoolexamen', waarin vermeld staan:
 - a. de wijze waarop het schoolexamen wordt afgenomen: schriftelijk, mondeling of door middel van een practicum.
 - b. de stof van het schoolexamen.
 - c. de duur van het schoolexamen.
 - d. de waardering van de onderdelen per vak.
 - e. de datum van het schoolexamen.
- 3.2. Het schoolexamen wordt gehouden onder toezicht van de docenten van het Schakel College.
- 3.3. De inrichting en organisatie van het schoolexamen vallen onder verantwoordelijkheid van de directeur.
- 3.4. Verzoeken tot uitstel voor de inlevering van concept profielwerkstukken, profielwerkstukken of literatuurlijsten worden beoordeeld door de 'Kleine Commissie'. Het verzoek wordt tenminste twee schooldagen vóór de vervaldatum schriftelijk en met redenen omkleed bij de voorzitter van de 'Kleine Commissie' ingediend.

4. Taak vaksecties

- 4.1. De vaksecties dienen uiterlijk 1 juli van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar, waarin het schoolexamen wordt afgenomen, bij de schoolleider alle onder artikel 3.1 a t/m d vermelde gegevens in. De schoolleider zorgt ervoor dat deze overzichten aan het begin van het examenjaar aan de kandidaten wordt bekendgemaakt.
- 4.2. De opgaven voor een schriftelijk schoolexamen worden uiterlijk een week vóór het schoolexamen bij de schoolleider ingeleverd.

5. Examinatoren

- 5.1. De examinerator is de docent van wie de kandidaat in het examenjaar les krijgt in het desbetreffende examenvak of diens door de schoolleider aan te wijzen vervanger.
- 5.2. De examinatoren van elk vak stellen de opgaven voor de schoolexamens en de daarbij behorende normen vast.
- 5.3. De examinatoren van elk vak zijn verantwoordelijk voor het schoolexamen in hun vak. Zij corrigeren het werk volgens de in artikel 5.2 vastgestelde correctienormen.

6. Mondelinge schoolexamens en supervisors

- 6.1. De examiner draagt zorg voor een ordelijk en correct verloop van het mondelinge schoolexamen. Hij ziet toe dat het schoolexamen op een adequate wijze wordt afgenomen.
- 6.2. De examiner maakt gebruik van een recorder. Het schoolexamen wordt in zijn geheel opgenomen op de recorder.
- 6.3. Indien een kandidaat een mondeling examen moet inhalen, dient hij op de eerste dag waarop de MedWork arts hem beter verklaart contact op te nemen met de schoolleider om een nieuwe afspraak te maken.

7. Het schriftelijk schoolexamen

- 7.1. In elk lokaal waarin een schriftelijk schoolexamen wordt afgenomen, is er een klok waarop de surveillant de begintijd van het SE instelt.
- 7.2.
 - a. Laatzomers bij een schriftelijk of practicum schoolexamen worden 30 minuten na de aanvang van het schoolexamen niet meer toegelaten tot het betreffende SE. De examenkandidaat wordt door de surveillant meteen naar de schoolleider verwezen. Door de 'Kleine Commissie' wordt nagegaan of er sprake is van opzet, nalatigheid of overmacht.
 - b. Ingeval van opzettelijk te laat komen zal de 'Kleine Commissie' tot uitsluiting van de examenkandidaat besluiten.
 - c. Ingeval van te laat komen vanwege nalatigheid of te laat inleveren van onderdelen van het SE kan de 'Kleine Commissie' besluiten dat de kandidaat het cijfer '1,0' krijgt voor het SE, of voor een onderdeel van het SE, dan wel een door de sectie in de Regeling Schoolexamen vastgelegde maatregel.
 - d. In geval van overmacht krijgt de kandidaat een nieuwe kans om het gemiste schoolexamen te maken.
- 7.3. Een kandidaat die minder dan 30 minuten te laat is, wordt door de surveillant na het registreren van de tijd van binnenkomst toegelaten tot het SE-lokaal. Te laat komen geeft de kandidaat niet het recht tot doorwerken als de tijd is verstreken.
- 7.4. Kandidaten mogen binnen 45 minuten na de aanvang van het schoolexamen het lokaal niet verlaten.
- 7.5. Vijf minuten vóór het einde van het schoolexamen deelt de surveillant de nog aanwezige kandidaten mee: "Jullie hebben nog 5 minuten". Gedurende deze 5 minuten mogen de kandidaten het lokaal niet verlaten.
- 7.6. Kandidaten met dyslexie hebben recht op een verlenging van het schriftelijk of practicum schoolexamen met maximaal 30 minuten.
- 7.7. Kandidaten met ernstige gehoor- of gezichtsstoornissen hebben recht op aanpassingen van het schoolexamen. Deze aanpassingen worden door de schoolleiding in overleg met de kandidaten gefaciliteerd.

8. De afhandeling van het schriftelijk schoolexamen

- 8.1. De examiner stelt de kandidaten en de secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk in kennis van het cijfer voor het schriftelijk schoolexamen. De secretaris stelt op zijn beurt de leden van de examencommissie van de resultaten in kennis.
- 8.2. De secretaris stelt de kandidaten in de gelegenheid de definitieve cijfers te controleren.
- 8.3. Opgaven, normen en het gemaakte werk worden zo spoedig mogelijk bij de secretaris ingeleverd. Deze bewaart het werk tot 1 april van het volgend schooljaar.

9. Het mondeling schoolexamen

- 9.1. De mondelinge schoolexamens worden afgenomen door de examinator.
- 9.2. Na een voorstel daartoe door de examinator, wordt het cijfer voor een mondeling schoolexamen door examinator en supervisor na onderling overleg definitief vastgesteld. In het geval dat er geen supervisor bij het mondeling aanwezig is, moet het mondelinge SE opgenomen worden op een recorder. De examinator bepaalt het cijfer.
- 9.3. De examinator stelt secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk op de hoogte van het cijfer voor het mondeling schoolexamen. De secretaris draagt zorg voor de bekendmaking van het cijfer aan de kandidaten.
- 9.4. Indien de examenkandidaat mondelinge schoolexamens heeft gemist vanwege een geldige reden, worden deze zo snel mogelijk nadat de kandidaat weer op school is ingehaald.

10. Profielwerkstuk

- 10.1. De vakken I&S en profielwerkstuk vormen samen het Combinatievak.
- 10.2. Het onderwerp van de profielwerkstuk wordt vastgesteld in overleg met en met goedkeuring van de examinator.
- 10.3. De examinator stelt de secretaris van de eindexamencommissie zo spoedig mogelijk op de hoogte van het cijfer voor het profielwerkstuk. De secretaris zorgt voor de mededeling.
- 10.4. Ook ten aanzien van het profielwerkstuk zijn de artikelen 7, 8 en 9 van het SE-reglement van toepassing.
- 10.5. Het te laat inleveren van het profielwerkstuk zal ten koste gaan van het cijfer. Er zal één punt aftrek plaatsvinden van het cijfer 10 voor elke dag dat het profielwerkstuk niet tijdig is ingeleverd. Indien hierdoor het cijfer lager is dan een 4, krijgt de kandidaat de mogelijkheid om het profielwerkstuk te verbeteren, hierbij kan het eindresultaat niet hoger worden dan een 4.
- 10.6. Alles wat je in een profielwerkstuk schrijft moet in je eigen woorden. Het overnemen van gegevens uit andermans werk zonder (correcte) bronvermelding wordt aangemerkt als plagiaat. Als uit de verrichtte scan blijkt dat meer dan 20% van het verslag is overgenomen, zal een onderzoek worden ingesteld naar de mate van plagiaat in het werkstuk. Bij onregelmatigheden en/of plagiaat in het profielwerkstuk verslag kan 'De Kleine Commissie' de kandidaat de volgende maatregelen en sancties opleggen:
 - a. Een deel van de uitwerkingen van het verslag wordt niet meegeteld in de beoordeling.
 - b. Toekenning van het cijfer "1,0", al dan niet met behoud van het recht op herkansen volgens de regeling in 13.3.
 - c. Het in gebreke blijven bij het PWS onderdeel kan verregaande consequenties hebben voor het wel/niet behalen van een diploma.

11. Beoordeling

- 11.1.
 - a. De examinator gebruikt een van de cijfers 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met een decimaal als cijfer van elk deel van het SE.
 - b. Aan de onder 11.1a bedoelde cijfers dient de betekenis te worden gegeven, als beschreven in het "Landsbesluit eindexamens dagscholen vwo, havo, mavo."
- 11.2. Uit de beoordeling van alle schoolexamens voor een bepaald vak leidt de examinator het eindcijfer voor het schoolexamen af. Het eindcijfer wordt op tienden nauwkeurig bepaald.
- 11.3. Voor het vaststellen van het eindcijfer van het schoolexamen zijn de beoordelingen van de afzonderlijke schoolexamens in een vak gelijkwaardig, tenzij anders is aangegeven in de SE-regeling (PTA).

12. Mededelingen eindcijfer schoolexamen

- 12.1. Het eindcijfer voor het schoolexamen wordt uiterlijk één week vóór de aanvang van het centraal schriftelijk examen aan de kandidaten meegedeeld.

13. Sancties en andere maatregelen bij het schoolexamen

- 13.1 a. Indien een kandidaat zich onttrokken heeft aan één of meer onderdelen van het schoolexamen en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan wordt hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen ontzegd of het schoolexamen ongeldig verklaard.
- b. Indien een kandidaat zich t.a.v. het schoolexamen schuldig heeft gemaakt aan bedrog/fraude zoals spieken, plagiaat etc. en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan wordt hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen ontzegd of het schoolexamen ongeldig verklaard.
- c. Indien een kandidaat zich aan enige andere onregelmatigheid heeft schuldig gemaakt en dit wordt vóór, tijdens of na het schoolexamen ontdekt, dan kan hem de deelneming of de verdere deelneming aan het schoolexamen worden ontzegd of het schoolexamen wordt ongeldig verklaard.
- Onder onregelmatigheden worden in ieder geval de navolgende gedragingen, handelingen en of nalaten begrepen:
- Het zich niet houden aan afspraken die opgenomen zijn in dit reglement.
 - Het gedurende het schoolexamen, in het lokaal in bezit hebben van materiaal of informatie gerelateerd aan het schoolexamen, welke niet door de school is verstrekt.
 - Het gedurende het schoolexamen raadplegen van andere personen of andere dan door de school verstrekte bronnen, zonder toestemming vooraf van de surveillanten.
 - Het niet opvolgen van de richtlijnen van de schoolleiding en van de surveillanten ten aanzien van het schoolexamen.

Voorts wordt iedere gedraging, handeling, doen of nalaten van een kandidaat die het resultaat van het schoolexamen voor zichzelf of voor een ander op onrechtmatige wijze kan beïnvloeden, als onregelmatig in voornoemde zin gekwalificeerd

- 13.2 a. Ontzegging van deelneming of verdere deelneming aan het schoolexamen, of ongeldigverklaring van het schoolexamen, houdt in ontzegging van deelneming of de verdere deelneming aan het centraal schriftelijk examen.
- b. Ongeldigverklaring van het schoolexamen nadat het centraal schriftelijk examen heeft plaatsgevonden houdt in dat alle examencijfers komen te vervallen.
- 13.3 Op de overtreding van een of meer van de regels en/of normen in dit reglement vervat kan de directeur op voordracht van 'De Kleine Commissie' of in geval van beroep, het schoolbestuur, de navolgende sancties of maatregelen op de overtreders opleggen (c.q. bevestigen):
- Het geven van een schriftelijke waarschuwing
 - Het toekennen van het cijfer "1,0" voor een schoolexamen.
 - Ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen

14 Procedure besluitvorming en mededelingen bij het nemen van sancties bij het schoolexamen.

- 14.1. Het besluit tot ontzegging van de verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt genomen door de 'Kleine Commissie'. De kandidaat wordt bij het nemen van het besluit gehoord.

- 14.2. Het besluit tot ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt door de directeur aan de kandidaat of zijn ouders, voogden of personen belast met het ouderlijk gezag zo spoedig mogelijk meegedeeld.
- 14.3. Het besluit tot ontzegging van verdere deelneming aan het schoolexamen of de ongeldigverklaring van het schoolexamen wordt door de directeur aan de Inspecteur van Onderwijs en aan het bevoegd gezag zo spoedig mogelijk meegedeeld.
- 14.4. Het besluit tot het nemen van andere sancties bij het schoolexamen wordt door de directeur zo spoedig mogelijk meegedeeld aan de kandidaat of zijn ouders of andere personen belast met het ouderlijk gezag.

15. Absentie

- 15.1. Als een kandidaat door ziekte of een andere vorm van overmacht verhinderd is een (school)examen bij te wonen, wordt dit telefonisch of schriftelijk, voor de aanvang van het desbetreffende examen aan de schoolleider of directeur gecommuniceerd.
- 15.2. In geval van ziekte dient een kandidaat zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 3 schooldagen een doktersbrief ondertekend door een arts van Medwork, in te leveren waarin duidelijk wordt vastgesteld, dat de kandidaat om medische redenen onmogelijk aan dit onderdeel van het examen kon deelnemen. Een verklaring waarin het woord “examen” ontbreekt, wordt niet aanvaard.
- 15.3. In geval de kandidaat zich beroept op overmacht moet dit ten genoegen van de ‘Kleine Commissie’ voldoende zijn aangetoond. De secretaris van de ‘Kleine Commissie’ legt dit vast in een verslag voor de Examencommissie. De directeur kan een verzoek indienen bij de bureau leerplicht om een onderzoek te laten instellen naar de rechtmatigheid van de afwezigheid.

16. Inhaal van het schoolexamen

- 16.1. Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de “kleine commissie”, verhinderd is bij een SE aanwezig te zijn, wordt hem de gelegenheid gegeven het SE in te halen tijdens de inhaaldagen in week 9.
- 16.2. Indien een kandidaat wegens ziekte, met inachtneming van artikel 15.2, verhinderd is een SE aanwezig te zijn, wordt hem de gelegenheid gegeven om het SE in te halen op de inhaaldagen genoemd bij artikel 16.1.
- 16.3. Indien artikel 16.1 en/of artikel 16.2 betrekking hebben op SE1 of SE2, dan wordt de kandidaat de gelegenheid gegeven het betreffende SE in te halen tijdens de inhaaldagen in week 9. Het betreffende SE is niet herkansbaar voor de kandidaat, maar de kandidaat behoudt het recht – met inachtneming van artikel 17.1 – tot twee SE herkansingen uit SE-periode 1 en/of uit SE-periode 2.
- 16.4. Bij afwezigheid bij een inhaal-/zieken SE heeft de kandidaat in principe geen recht op een inhaal van een inhaal. Hij krijgt dan het cijfer “1,0” voor het niet gemaakte werk.

17. Herkansing van het schoolexamen

- 17.1. Elke examenkandidaat heeft recht op de herkansing van maximaal twee (2) schoolexamens in het examenjaar. Dit recht heeft uitsluitend betrekking op SE-periode 1 en SE-periode 2.
- 17.2. Per examenjaar wordt in de SE-regeling vastgelegd welke onderdelen van de schoolexamens herkanst mogen worden.
- 17.3. De herkansingen zullen plaatsvinden in week 9. De schoolexamens van SE-periode 3 zijn geen van alle herkansbaar.
- 17.4. Een schoolexamen waarvoor door ‘het zich onttrekken aan’ of een andere onregelmatigheid het cijfer “1,0” is gegeven, wordt niet herkanst.

17.5. Bij herkansing telt het hoogste cijfer.

17.6. Bij afwezigheid bij een herkansing van een SE, om wat voor reden dan ook, vervalt het recht van herkansing van het SE.

18. Regeling combinatiecijfer

Bij de uitslagbepaling wordt op de havo het gemiddelde van de eindcijfers van Individu en Samenleving en het profielwerkstuk aangemerkt als de cijfers van I vak. Voor elk onderdeel van het combinatiecijfer geldt dat een leerling tenminste een “4,0” dient te behalen. Het eindcijfer I&S wordt of aan het einde van de vierde klas, doch uiterlijk in april van de vijfde klas vastgelegd. Het cijfer voor het profielwerkstuk wordt vastgesteld nadat het werkstuk is ingeleverd in het examenjaar. **Uiterlijke inleverdatum profielwerkstuk is 15 maart 2024.**

19. De slaag/zakregeling

Voor havo geldt dat men is geslaagd als:

- de kandidaat minstens acht eindcijfers heeft: het gemiddelde van het profielwerkstuk cijfer en het cijfer voor I&S levert een ‘combinatiecijfer’ op en is tevens een eindcijfer van één vak (het achtste vak). De eindcijfers van de onderdelen profielwerkstuk en I&S mogen hierbij niet lager dan “4,0” zijn.
- de kandidaat de vakken uit het gemeenschappelijk deel, te weten ckv en lo, elk met minstens een voldoende heeft afgesloten.
- het rekenkundig gemiddelde van alle CSE’s tenminste een “5,5” bedraagt. Deze eis heeft betrekking op alle bij de uitslag betrokken CSE-cijfers;
- voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde maximaal één 5 als eindcijfer is behaald;
- voor alle examenvakken inclusief het PWS en I&S geldt bovendien dat:
 - elk eindcijfer gelijk of meer is dan zes; of
 - de kandidaat één vijf heeft als eindcijfer en de overige cijfers zijn zes of meer; of
 - de kandidaat twee vijven heeft als eindcijfer en twee of meer compensatiepunten; of
 - de kandidaat één vier heeft als eindcijfer en twee of meer compensatiepunten; of
 - de kandidaat één vijf en één vier als eindcijfer heeft voor twee examenvakken en drie of meer compensatiepunten.

Opmerking: het cijfer 7 geeft één, het cijfer 8 geeft twee, het cijfer 9 geeft drie en het cijfer 10 geeft vier compensatiepunten.

Bij een kandidaat die examen doet in 8 vakken (exclusief extra vak en ‘combinatievak’) en die niet voldoet aan bovenstaande normen, wordt gekeken naar de beste 7 behaalde eindcijfers om te bepalen of hij al dan niet geslaagd is.

Dit moet uiteraard met inachtneming van de geldende regelgeving met betrekking tot verplichte vakken (Nederlands, Engels en wiskunde, de profielvereisten en het combinatievak van PWS en I&S).

Daarnaast moeten de vakken ckv en lo (uit het gemeenschappelijk deel) met een voldoende zijn afgesloten.

Het PWS en het vak I&S levert het combinatiecijfer op. Ook hier geldt dat de eindcijfers van de onderdelen PWS en I&S niet lager dan een 4 mogen zijn.

20. Vrijstelling van een vak

Kandidaten die zijn afgewezen en die het volgende schooljaar opnieuw deelnemen aan het eindexamen kunnen vrijgesteld worden van het examen in het vak waarvoor zij tenminste een 7 als eindcijfer hebben behaald, dan wel een beoordeling ruim voldoende hebben gekregen. Het cijfer voor het schoolexamen alsmede dat van het centraal examen van dat vak moeten tenminste een “6,0” bedragen. Deze vrijstelling geldt alleen voor vakken die afgesloten worden met een CSE en slechts voor het jaar onmiddellijk volgend op het jaar waarin het examen is afgelegd.

21. Regeling herkansing van CKV, LO, I&S en de CE-herkansingsregeling, de extra-vak regeling en de slaag/zakregeling

Herkansing van de vakken uit het gemeenschappelijk deel: CKV en LO

De vakken ckv en lo dienen met een voldoende resultaat afgesloten te zijn om voor het Havo Diploma in aanmerking te komen. Een kandidaat die voor één of meer van deze vakken een onvoldoende resultaat behaald heeft, dient dit vak te herkansen. Deze kandidaat neemt deel aan een door school aangeboden herkansingstraject. Dit vindt plaats voor het Centraal Schriftelijk Examen. In bijzondere gevallen kan de school een vervangende opdracht voor bepaalde kandidaten vaststellen.

Centraal schriftelijk examen herkansingsregeling

Elke kandidaat kan na de bekendmaking van het resultaat van het eerste tijdvak zich opgeven voor een herkansing in één vak op zijn examenlijst. De herkansing examens worden schriftelijk afgenomen in het tweede tijdvak. Na het tweede tijdvak wordt de definitieve cijferlijst vastgesteld. Het hoogste cijfer telt.

Het eindcijfer wordt bepaald door de som van het op 1 decimaal afgerond SE-cijfer en het op 1 decimaal afgeronde herkansingscijfer te delen door twee. Het eindcijfer wordt als geheel getal aangegeven. De kandidaat mag na herkansing nooit in cijfer achteruitgaan.

Aanvragen voor herkansing dienen op een door de schoolleider verstrekt formulier uiterlijk 2 dagen na de bekendmaking van het resultaat van het eerste tijdvak, te worden aangevraagd.

Extra vak-regeling

Op grond van het bepaalde in de geldende regelgeving, worden op de scholen voor havo centrale externe eindexamens afgenomen in 7 vakken. De kandidaat kan bovendien in hetzelfde schooljaar waarin hij examen doet, in een of meerdere vakken een zogenaamd aanvullend examen (8^e vak) doen.

Een kandidaat die ervoor kiest een aanvullend examen te doen, dient gedurende het gehele schooljaar het onderwijs in dat vak te volgen en daarin eindexamen af te leggen. Na afloop van het eindexamen bepaalt de kandidaat of hij het extra vak opneemt in zijn profiel. Een voorwaarde hiervoor is wel dat de profielstructuur behouden blijft en voldaan wordt aan de profieleisen.

22. Slotbepaling

22.1. In gevallen waarin bovenstaande regels niet voorzien, beslist de directeur.

7. CE rooster HAVO 2024

ROOSTER CENTRAAL (SCHRIFTELIJKE) EXAMENS

HAVO 2024 Tijdvak 1

versie 1: september 2023

EERSTE TIJDVAK		TWEDE TIJDVAK	
DATUM	TIJD/VAK	HULPMIDDELEN toevoegen basispakket	DATUM/TIJD/VAK
ma 13 mei	07.30 - 10.00 ■ Papiamentu	Zie toelichting punt 3	Tijdvak 2 vanaf 17 juni 2024. Afname aangewezen vakken 20 juni 2024. In maart 2024 bekendmaking definitieve datum afname tijdvak 2 en de aangewezen vakken.
di 14 mei	07.30 – 11.00 ■ Wiskunde A ■ Wiskunde B	GRM met geblokkeerde geheugen middels een examenstand, geen gewone rekenmachine toegestaan, roosterpapier in cm ² , Woordenboek (zie toelichting punt 3)	07.30-10.00 ■ Spaans ■ Engels ■ Frans ■ Papiamentu
wo 15 mei	07.30 – 11.00 ■ Economie	Woordenboek (zie toelichting punt 3)	07.30-11.00 ■ Nederlands ■ Scheikunde ■ Natuurkunde ■ Bedrijfsconomie ■ Aardrijkskunde
do 16 mei	07.30 - 11.00 ■ Scheikunde	BINAS 6 ^e druk of Sciencedata, Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
vr 17 mei	07.30 - 11.00 ■ Nederlands	Woordenboek (zie toelichting punt 2)	
ma 20 mei	07.30 - 10.30 ■ Culturele en kunstzinnige vorming (CKV)	Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
di 21 mei	07.30 - 10.00 ■ Engels	Zie toelichting punt 2	
wo 22 mei	07.30 – 10.00 ■ Frans	Zie toelichting punt 2	
do 23 mei	07.30 – 11.00 ■ Aardrijkskunde	Geen atlas, bij het examen wordt kaartenkatern bijgevoegd, Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
vr 24 mei	07.30 – 11.00 ■ Natuurkunde	BINAS 6 ^e druk of Sciencedata, Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
ma 27 mei	07.30 – 11.00 ■ Bedrijfsconomie	Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
di 28 mei	07.30 - 11.00 ■ Biologie	BINAS 6 ^e druk of Sciencedata, Woordenboek (zie toelichting punt 3)	
wo 29 mei	07.30 – 10.00 ■ Spaans	Zie toelichting punt 2	
Het vak geschiedenis heeft in het schooljaar 2023-2024 geen centraal examen, maar wordt afgesloten met alleen schoolexamens.		Het tweede tijdvak is uitsluitend bestemd voor: - Kandidaten die om geldige redenen verhinderd waren aan het schriftelijk examen deel te nemen en een uitgesteld examen afleggen. - Kandidaten die in het eerste tijdvak examen hebben afgelegd en werden toegelaten tot de herkansing. Toelichting: - Basispakket = schriftmaterialen, geodriehoek, passer, calculator*. - Bij elk van de vreemde talen geldt geen beperking in het aantal woordenboeken** dat gebruikt mag worden. Goedgekeurd d.d. 3 juli 2019. (zie: https://www.ca.aw/pages/examens-in-het-nederlands-voor-avo-leerlingen-doc) - Tevens geldt ook geen beperking in de mogelijkheid om een verklarend woordenboek** in de thuistaal te gebruiken en/of de thuistaal in een reeks gecombineerd met een andere taal zoals Ne, En, Sp en Pup. Dit zoals vastgesteld in het beleid "Examens in het Nederlands voor AVO leerlingen". Goedgekeurd d.d. 3 juli 2019. (zie: https://www.ca.aw/pages/examens-in-het-nederlands-voor-avo-leerlingen-doc) - In geval voor een kandidaat twee examens gelijktijdig zijn ingebracht dient de kandidaat de examens achter elkaar, waarbij hij/zij na het eerste examen in quarantaine wordt gehouden en geen contact mag hebben met andere leerlingen.	

* Geen grafische rekenmachine (GRM), niet programmeerbaar, niet aan te sluiten op het lichtnet, geen geluid maakt en geen papier gebruikt.

** In het algemeen geldt dat de kandidaat elk van de toegestane woordenboeken zelf mag meenemen.